

ความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ : เวชกรรม

นายสุรชัย ศักดาพลชัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN: 974-583-079-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018849 197.136391

PROFESSIONAL TORT LIABILITY : PHYSICIAN

MR.SURACHAI SAKDAPOLCHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN: 974-583-079-8

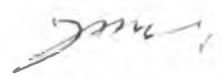
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรับผิดชอบในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ : เวชกรรม
โดย นายสุรัชย์ สักดาพลชัย
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุชม สุภนิตย์

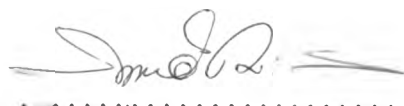
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

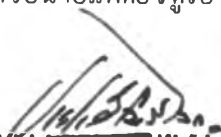

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

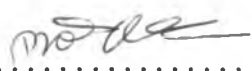
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์สุชม สุภนิตย์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ วัฒนวิไลกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์คัมภีร์ แก้วเจริญ)

สุรชัย ศักดาพลชัย : ความรับผิดในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ : เวชกรรม
(PROFESSIONAL TORT LIABILITY : PHYSICIAN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สุขุม ศุภนิศย์,
112 หน้า. ISBN 974-533-079-8.

ในปัจจุบันแม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ก็ตาม แต่ก็มิได้กำหนดความรับผิดในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมไว้แต่อย่างใด ดังนั้นในการพิจารณาความรับผิดในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม จึงต้องอาศัย บทบัญญัติในมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้ ซึ่งผู้ช่วยมีหน้าที่ต้องนำสืบให้ศาลเห็นถึงองค์ประกอบอันเป็นละเมิดที่แพทย์กระทำต่อตน ทั้งนี้เป็นไปตามหลักกำหนด ภาระนำสืบตาม มาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันถือ เป็นภาระที่หนักยิ่งแก่โจทก์ที่จะต้องรับภาระในการนำสืบดังกล่าว

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติในมาตรา 422 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบทสันนิษฐานความผิดในกรณีที่บุคคลฝ่าฝืนบทบัญญัติอันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่นแล้ว การที่จะอาศัยบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อบรรเทาภาระการ พิสูจน์ ของผู้ช่วยซึ่งเป็นโจทก์นั้นก็มิอาจจะกระทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่มีลักษณะ เป็นบทบัญญัติอันมีที่ประสงค์ เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่นแต่อย่างใด เพราะเป็นเพียงกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ และจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวอย่างคดีในศาลไทยที่เกี่ยวกับการละเมิดในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมมีไม่มากนัก ผู้เขียนจึงต้องอาศัยแนวการวินิจฉัยของศาลในกฎหมายระบบ Common Law ในคดีความรับผิดในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงความรับผิดในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้เพราะผู้เขียนเห็นว่า วิธีการในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ไม่ว่าจะในประเทศไทย หรือในต่างประเทศนั้นจะมีลักษณะไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้น ผู้เขียน เสนอว่าการดำเนินคดีในศาลไทยอาจอาศัยแนววินิจฉัยของศาลในระบบ Common Law เพื่อเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการพิจารณาความรับผิดในคดีละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในประเทศไทยได้ และในอนาคตอาจจะนำไปสู่การพัฒนากฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม โดยกำหนดให้ เป็นหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในอันที่จะต้องกระทำ เพื่อปกป้องความเสียหายต่อบุคคลอื่น อันจะทำให้ภาระการพิสูจน์ ตกอยู่แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 422 ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ผู้เขียนได้เสนอแนวทางไว้ เพื่อการศึกษาวิจัยละเอียดต่อไปในอนาคตถึงการปรับปรุงกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 ตลอดจนการใช้วิธีการป้องกันความเสียหายโดยการ เน้นจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในหลักสูตรการศึกษา และการ เผยแพร่สิทธิของผู้ป่วย ตลอดจนได้ เสนอแนวการเยียวยาชดใช้ โดยระบบประกันภัยรวม หรือการ เอาประกันในการประกอบวิชาชีพ นอกเหนือจาก ระบบกฎหมายละเมิดไว้ เพื่อ เป็นการศึกษาพิจารณาต่อไปในอนาคตด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C170975 : MAJOR LAW

KEY WORD: PROFESSIONAL / TORT / LIABILITY / PHYSICIAN

SURACHAI SAKDAPOLCHAI : PROFESSIONAL TORT LIABILITY : PHYSICIAN

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUSOM SUPANIT 100 pp. ISBN

974-583-079-8

At present even though Thailand may have an Act on control of medical profession, B.E. 2525, but the responsibility of the operator of medical profession has not been prescribed regarding the infringement. Therefore, in considering the liability for infringement of the operator depends upon the provision of Section 420 of the Civil & Commercial Code, which the patient has to conduct the case in court by presenting evidence to supplement the infringement which the physician has performed against him. This is according to the provision in conducting the case under Section 84 of the Civil Procedures Act and considered to be a heavy responsibility which the Plaintiff has to be responsible in conducting such case.

Further, when considering the provision of Section 422 of the Civil & Commercial Code which assume the liability of the offender who violated the provision which is desired to protect the other person, to rely upon said provision in order to relieve the burden the proof of the sick who is the Plaintiff, that cannot be done. This is because the Medical Profession Act at present has no provision to protect other person whatever. It is a law prescribing the responsibility and ethics in carrying out the medical profession widely.

From the research it is found that there is not many sample cases in the infringement of the medical profession. The writer has to rely upon the Common Law case in respect of physician liability. There are considerable number of such and are use as guideline in analysing the liability in the medical profession. This is because the writer has seen that the method of carrying out the medical profession whether in Thailand or abroad, it is not different. Moreover the writer proposes that proceeding in Thai court may be carried out by relying on the Common Law system for the benefit and guideline in considering the case of infringement by the medical practitioner in Thailand, and in future it may lead to development of the law on control of medical profession, which will leave the proof to the practitioner of the medical profession in order to prevent the damage to other person under Section 422 of the Civil & Commercial Code which will be much more fair to the patient. In addition, the writer has proposed that it might be essential to study in details in future on the revision of Section 84 of the Civil Procedures Code, including the method of prevention of damage by emphasising on the ethics of the medical practitioner in the study curriculum and the propagate the right of the patient, inclusive of the proposal of other meehanism of remedy using the combine insurance policy or insured in the profession, as apart from the legal system, in future.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่ออนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....S. Supanit

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีโอกาสสำเร็จลุล่วงลงไปได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์สุขุม ศุภนิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ความกรุณาในการตรวจ และปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนด้วยดีโดยตลอด ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและได้กรุณาจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล และท่านอาจารย์คัมภีร์ แก้วเจริญ ซึ่งได้ให้เกียรติสละเวลามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณศิริชัย ศักดาพลชัย คุณศรีมานิดา สามารถ และคุณชนิดา เตชะพิสิษฐ์ ที่ช่วยดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ดังกล่าว จนได้รูปเล่ม เป็นที่เรียบร้อย

อนึ่ง ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณสงศรี วงศ์พันธุ์ เศรษฐและคุณกัลณา จิระเดชดำรง แห่งบริษัท ซีนา-โกโก้ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้ให้การสนับสนุนในการศึกษาของผู้เขียนมาด้วยดีโดยตลอด ทำให้ผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามกำหนดเวลาที่วางไว้

สุดท้ายผู้เขียนขอกราบสำนึกในพระคุณบิคา มารดาของผู้เขียน ซึ่งท่านได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนมาโดยตลอด และขอสำนึกในพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาการศึกษาให้แก่ผู้เขียนมาทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ซึ่งผู้เขียนขอสำนึกในพระคุณของทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นายสุรัชย์ ศักดาพลชัย

กิตติกรรมประกาศ.....	
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- สมมุติฐาน.....	5
- วัตถุประสงค์.....	6
- วิธีวิจัยและขอบ เขตของการศึกษา.....	7
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	7
บทที่ 2 ลักษณะโดยทั่วไปของวิชาชีพ เวชกรรม	
- ความหมาย.....	8
- ลักษณะงาน หน้าที่ และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรม.....	11
- หน้าที่และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรม.....	12
บทที่ 3 ความรับผิดชอบในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมต่อผู้ป่วย	
หลักกฎหมายไทย	
- ลักษณะภาพรวมความรับผิดชอบในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมในกรณีต่าง ๆ.....	19
- ความรับผิดชอบในทางละเมิดตามมาตรา 420 แห่ง ปพพ.....	22
- มาตรฐานหรือขนาดของความระมัดระวัง.....	25
- ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล เสียหาย.....	36
- บทสันนิษฐานความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 422.....	40

สารบัญ (ต่อ)

- ความรับผิดชอบในทางละเมิดของแพทย์กรณีความเสียหายเกิดจากทรัพย์สิน อันตราตามมาตรา 437.....	42
- หลักกฎหมายระบบ Common Law	
- หลักการใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติของ ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมต่อผู้ป่วย (Duty of Care).....	48
- สำคัญสำคัญของกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (Medical Act).....	47
- การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์กรณีการวินิจฉัย สภาวะสมองตาย.....	50
- แนววินิจฉัยของศาลในระบบ Common Law ในการกำหนด Duty of Law ของแพทย์.....	52
คดีซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกระทำละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในระบบ Common Law	
- คดีเกี่ยวเนื่องกับการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางแพทย์ (Instruments).....	55
- คดีเกี่ยวเนื่องกับการถ่ายเลือด (Blood Transfusion).....	57
- คดีที่เกี่ยวเนื่องกับการฉาย X-ray (X-Rays).....	57
- คดีที่เกี่ยวเนื่องกับการให้ยาสลบ (Anesthesia).....	59
- คดีที่เกี่ยวเนื่องกับการให้ยา (Drugs).....	60
- คดีที่เกี่ยวเนื่องกับการรักษาโดยใช้ไฟฟ้ากระตุ้น (Electroshock).....	62
- การนำหลัก Res Ipsa Loquitur มาใช้ในการพิจารณา คดีความรับผิดชอบในทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม.....	64

บทที่ 4 ข้อต่อสู้ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในคดีละเมิด

ในระบบกฎหมายไทย

- หลักความยินยอม.....	69
- ผลในทางกฎหมายของแบบความยินยอมที่ผู้ป่วยให้แก่แพทย์ในการ รักษาพยาบาล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

ในระบบกฎหมาย Common Law

- สิทธิของผู้ป่วยในการรับการรักษาพยาบาล.....	76
- หลักความยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าว (Informed Consent).....	87
- หลักผู้มีส่วนผิดด้วย (Contributory Negligence).....	90
- หลักความเสี่ยงภัย (Assumption of Risk).....	91
- เหตุฉุกเฉิน (Emergency).....	92
- หลักปลดปล่อยผู้กระทำละเมิดคนแรก (Release of Tortfeasor).....	93
- หลักห้ามฟ้องซ้ำ (Res Judicata = the thing has been decided).....	94
บทที่ 5 บทสรุปและข้อ เสนอแนะ	
- บทสรุป.....	95
- ข้อ เสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	101
ประวัติผู้เขียน.....	105